

GIMTOJI KALBA (LENKŲ)

Įskaitos temos ir klausimai

2010 m. balandžio 22 d. (pirmoji įskaitos diena)

PAAIŠKINIMAI

- Mokinys, pasakęs temą, turi išsitraukti vieną iš trijų klausimų variantų.
- Mokinys 20 min. ruošiasi atsakinėti **vienu klausimu iš 4 pateiktų**, iki 5 min. kalba pasirinktu klausimu ir iki 5 min. kalbasi su egzaminuotoju.
- Mokinio atsakinėjimas vertinamas vadovaujantis Lietuvių, rusų, lenkų, baltarusių, vokiečių gimtosios kalbos įskaitos programoje pateikta kalbos įskaitos vertinimo lentelė. Vertintojas vertinimą įrašo įskaitos vertinimo lape, kurio forma įdėta duomenų perdavimo sistemoje KELTSAS.

1. Każda epoka tworzy bohaterów na miarę swoich czasów

1. „Przedwiośnie“ – opowieść o dojrzewaniu młodego bohatera.
  2. *Aby istnieć, człowiek musi się buntować* (A. Camus). Zastanów się nad przyczyną i sensem buntu wybranych bohaterów literackich, oceń ich postawy.
  3. Wzorce osobowe w epoce średniowiecza.
  4. Zaprezentuj postawy życiowe bohaterów literackich, które mogłyby zaakceptować współczesna młodzież.
-

2. Wędrowka jako inspiracja twórczości literackiej

1. Postać przewodnika i jego rola podczas wędrowek bohaterów literackich.
  2. Żołnierska tułaczka. Jak w literaturze został odzwierciedlony ten temat?
  3. Pielgrzymowanie do krainy dzieciństwa i młodości jako temat w literaturze.
  4. *Nie można uciec od samego siebie, przenosząc się z miejsca na miejsce*. Rozważ słuszność słów E. Hemingwaya, przywołując różne przykłady literackie.
-

3. „Obcy“ w literaturze polskiej. Wizerunki przedstawicieli innych kultur i narodów

1. Swój czy obcy? Odpowiedz na to pytanie na podstawie noweli M. Konopnickiej „Mendel Gdański“.
  2. Różne wizerunki Niemców w literaturze. Omów temat na wybranych przykładach.
  3. Czy Polacy są narodem tolerancyjnym? Rozważ zagadnienie w oparciu o przykłady literackie.
  4. Samotność wśród obcych ludzi. Przedstaw bohatera literackiego, który czuł się samotny w obcym otoczeniu.
-

**4. *Miał być lepszy od zeszytych nasz xx wiek. Już tego dowieść nie zdąży...* (W. Szymborska).
Literatura xx wieku z perspektywy współczesnego czytelnika**

1. Czy człowiek ma szansę obrony przed schematami istniejącymi w życiu? Rozważ na przykładzie „Granicy“ i innych źródeł.
2. Literatura faktu w XX w. Analiza i interpretacja tego rodzaju utworów na wybranych przykładach.
3. Wpływ domu i rodziny na kształtowanie postawy moralnej bohaterów literackich. Omów na wybranych przykładach literatury XX wieku.
4. Kto spośród współczesnych pisarzy zasługuje, Twoim zdaniem, na wyróżnienie? Uzasadnij swoją opinię.

1. Każda epoka tworzy bohaterów na miarę swoich czasów

1. Wokulski – romantyk czy pozytywista? Uzasadnij swoją odpowiedź.
  2. *Obmyślam świat, wydanie drugie, poprawione...* (W. Szymborska). Z którymi bohaterami literackimi podjąłbyś wyzwanie przebudowy świata?
  3. Na czym polega urok bohaterów powieści historycznych H. Sienkiewicza?
  4. Odnosząc się do losów wybranych bohaterów, rozważ myśl polskiego filozofa W. Tatarkiewicza: *Samotność jest przyjemnością dla tych, którzy jej pragną, i męką dla tych, co są do niej zmuszeni.*
-

2. Wędrowka jako inspiracja twórczości literackiej

1. Podróż jako sposób na doskonalenie się, zdobycie wykształcenia, poznawanie świata i kultur. Omów temat, odwołując się do przykładów literackich.
  2. *Razem będziemy nie mieć domu* (K. Wierzyński). Losy emigrantów: bohaterów literackich i pisarzy.
  3. *Człowiek podróżuje w poszukiwaniu tego, czego potrzebuje, i znajduje to, powracając do domu* (G. Moore). Rozważ słuszość tych słów, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
  4. Tułaczka – metaforą życia bohaterów w utworach S. Żeromskiego.
-

3. „Obcy“ w literaturze polskiej. Wizerunki przedstawicieli innych kultur i narodów

1. Mieszczaństwo niemieckie i żydowskie w „Lalce“ B. Prusa.
  2. Wilno – miastem różnych kultur i narodów. Jakie utwory literatury polskiej i w jaki sposób ilustrują tę myśl?
  3. Inny nie znaczy wrogi. Uzasadnij tę myśl na podstawie wybranych utworów.
  4. *...Paryż częstą mody odmianą się chlubi, a co Francuz wymyśli, to Polak polubi...* (A. Mickiewicz) Czy Polacy chętnie przejmowali obce tradycje i wzorce kulturowe? Rozważ zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
-

4. *Miał być lepszy od zeszyłych nasz XX wiek. Już tego dowieść nie zdąży...* (W. Szymborska). Literatura XX wieku z perspektywy współczesnego czytelnika

1. „Śpiew z pożogi“ – tytuł zbioru poezji K.K. Baczyńskiego jako metafora losów historycznych i literatury jego pokolenia.
2. Rozważ, czy polski dramat współczesny stworzył swój typ bohatera.
3. Cywilizacja XX wieku – klęska czy triumf człowieka? Rozważ to zagadnienie, opierając się na literaturze i publicystyce.
4. Modni pisarze, modne książki. Odwołując się do wybranych przykładów, omów przyczyny popularności niektórych autorów i dzieł. Przedstaw własną opinię na ten temat.

1. Każda epoka tworzy bohaterów na miarę swoich czasów

1. Jakiego bohatera stworzyła literatura polska po drugiej wojnie światowej? Omów na wybranych przykładach.
  2. Szczęście prywatne a obowiązek społeczny. Dylematy moralne bohaterów literackich.
  3. Rycerz, żołnierz, powstaniec – popularni bohaterowie literatury polskiej.
  4. Czy bycie uczciwym i dobrym zapewnia człowiekowi szczęście? Jak na to pytanie odpowiadają bohaterowie literaccy różnych epok?
-

2. Wędrowka jako inspiracja twórczości literackiej

1. Wędrowka po zaświatach jako temat w literaturze i kulturze różnych epok.
  2. Tułacze drogi Polaków w XIX i XX w. Omów odzwierciedlenie tego tematu w literaturze.
  3. *Wszędzie dobrze – w domu najlepiej*. Rozwiń tę myśl, odwołując się do różnych przykładów literackich.
  4. Wewnętrzna przemiana bohatera literackiego jako wynik podróży.
-

3. „Obcy“ w literaturze polskiej. Wizerunki przedstawicieli innych kultur i narodów

1. Wizerunki przedstawicieli innych narodowości w utworach A. Mickiewicza.
  2. Żydzi w literaturze polskiej – bliscy i dalecy. Przedstaw obraz społeczności żydowskiej lub jej reprezentantów na podstawie wybranych dzieł literackich.
  3. Stereotypy narodowe dawniej i dziś. Omów temat na wybranych przykładach z literatury oraz otaczającej rzeczywistości.
  4. Rzeczpospolita wielu narodów w wybranych utworach literatury polskiej.
-

**4. *Miał być lepszy od zeszyłych nasz XX wiek. Już tego dowieść nie zdąży...* (W. Szyborska).
Literatura XX wieku z perspektywy współczesnego czytelnika**

1. Konflikt pokoleń ukazany w dramacie S. Mrożka „Tango“.
2. *Człowiek coraz bardziej bytuje w lęku* (Jan Paweł II). Dramat ludzkiej egzystencji w wybranych utworach literatury współczesnej.
3. Kreacje „małych ojczyzn“ w literaturze współczesnej.
4. Który z utworów XX wieku jest, Twoim zdaniem, najciekawszym literackim świadectwem swoich czasów? Uzasadnij swoje zdanie.

1. Każda epoka tworzy bohaterów na miarę swoich czasów

1. Mity wiecznie żywe. Jakie wartości, wyznawane przez bohaterów mitologicznych, nie straciły na aktualności?
  2. *Serce ma swoje racje, których rozum nie zna.* Udowodnij, że dewiza B. Pascala była bliska wielu bohaterom literackim.
  3. Bohater romantyczny a bohater pozytywistyczny. Porównaj na wybranych przykładach.
  4. Trudne zwycięstwa, gorzkie klęski – drogi życiowe wybranych bohaterów literackich.
-

2. Wędrowka jako inspiracja twórczości literackiej

1. Podróż jako początek nowego etapu w życiu bohaterów literackich.
  2. Tułactwo i zadomowienie w twórczości pisarzy różnych epok.
  3. *Do tych pagórków leśnych, do tych łąk zielonych...* (A. Mickiewicz). Literackie powroty do kraju rodzinnego.
  4. Wędrowka w głąb siebie jako niewyczerpane źródło tematyczne utworów literackich.
-

3. „Obcy“ w literaturze polskiej. Wizerunki przedstawicieli innych kultur i narodów

1. Jak zostali ukazani przedstawiciele innych kultur i narodów w powieściach H. Sienkiewicza?
  2. Polacy a Rosjanie – bracia Słowianie czy odwieczni nieprzyjaciele? Jak na to pytanie odpowiada literatura polska?
  3. Czy postawa patriotyzmu i idee narodowowyzwoleńcze muszą być sprzeczne z przyjazną postawą wobec innych narodów? Rozważ, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
  4. Pięknie jest różnić się od siebie. Uzasadnij tę myśl, odwołując się do wybranych utworów oraz przykładów z życia.
-

4. *Miał być lepszy od zeszytych nasz XX wiek. Już tego dowieść nie zdąży...* (W. Szyborska). Literatura XX wieku z perspektywy współczesnego czytelnika

1. „Odwrócony dekalog“ bohaterów utworów Gustawa Herlinga-Grudzińskiego (albo Tadeusza Borowskiego). Rozwiń temat na wybranym przykładzie.
2. Zgodne sąsiedowanie stylu wysokiego i niskiego w poezji XX wieku. Omów to zjawisko na wybranych przykładach.
3. Życie społeczne w polskiej literaturze powojennej: ujęcie realistyczne, idealizujące, szydercze.
4. W jakich dziełach literatury współczesnej odnajdujesz własne problemy i pytania?

22 04 2010

1. KAŻDA EPOKA TWORZY BOHATERÓW NA MIARĘ SWOICH CZASÓW

---

22 04 2010

2. WĘDRÓWKA JAKO INSPIRACJA TWÓRCZOŚCI LITERACKIEJ

---

22 04 2010

3. „OBCY“ W LITERATURZE POLSKIEJ. WIZERUNKI PRZEDSTAWICIELI
INNYCH KULTUR I NARODÓW

---

22 04 2010

4. *MIAŁ BYĆ LEPSZY OD ZESZŁYCH NASZ XX WIEK. JUŻ TEGO DOWIEŚĆ NIE ZDAŻY...*
(W. SZYMBORSKA). LITERATURA XX WIEKU Z PERSPEKTYWY
WSPÓŁCZESNEGO CZYTELNIKA